

Krystyna Bednarska-Ruszejowa

DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA BIN UJ 1974–2000.

CZ I. STUDENCI

TEACHING ACTIVITIES. PART I. STUDENTS LIS JU 1974–2000

Abstrakt: *Podjęto próbę podsumowania zadań i przebiegu działalności Instytutu w latach 1974/1975–1998/1999 w perspektywie spraw studenckich. Zostały uwzględnione wszystkie typy studiów: stacjonarne, zaoczne i podyplomowe. Omówiono sposoby rekrutacji w poszczególnych latach, liczbę przyjętych studentów, programy kształcenia wraz z praktykami zawodowymi, kierunki zainteresowań naukowych studentów wyrażone wyborem tematyki prac magisterskich (bibliotekoznawstwo, informacja naukowa, historia książki) oraz udział w Kole Naukowym.*

Abstract: *The article tries to recapitulate the tasks and activities of the Institute in the years 1974/75–1998/1999 in the context of student affairs. All types of studies are taken into account: regular, extramural and postgraduate. The rules of enrolment are described and the number of new students in each year is given. The article describes also the curricula, scientific interests of the students (by the subjects of master thesis – librarianship, information science, book history) and their participation in the activities of the student scientific group.*

*

*

*

Udostępnienie zbiorów w bibliotece jest wizytówką każdej biblioteki, sprawdzianem prawidłowego funkcjonowania całej instytucji, podobnie wykształcenie studenta-absolwenta, jego poziom merytoryczny oraz sprawność zawodowa stanowi o renomie uczelni i instytutu potwierdzają kompetencje nauczycieli akademickich.

W okresie powojennym kształceniem bibliotekarzy na poziomie wyższym zajmowały się trzy instytuty: w Łodzi, Warszawie i Wrocławiu. W r. ak. 1974/1975 wśród kilkunastu nowo powołanych znalazł się Zakład Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Jagiellońskiego.

REKRUTACJA

W 1974 r. rekrutacja na studia stacjonarne bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, podobnie jak na inne kierunki realizowane w ramach Instytutu Filologii Polskiej UJ, w skład którego wchodził Zakład BIN, odbywała się na podstawie pozytywnie zdanego egzaminu z języka polskiego, historii oraz dowolnie wybranego spośród kongresowych – języka obcego. Od 1975 r. do egzaminu wstępnego obok historii została wprowadzona fakultatywnie matematyka. W latach dziewięćdziesiątych egzamin wstępny został zastąpiony przez rozmowę kwalifikacyjną. Składa się on do dzisiaj z dwóch części. Pierwsza obejmuje charakterystykę i interpretację dowolnie wybranego utworu literackiego, druga charakterystykę dowolnie wybranej biblioteki oraz propozycję jej modernizacji. Ostatnio dodano wymaganie złożenia w papierach listu intencyjnego motywującego wybór kierunku. Wprowadzony „dzień otwarty” kierunku – zazwyczaj organizowany na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ, gdzie od 1996 r. znalazł się Instytut BIN, półtora miesiąca przed egzaminami wstępnymi – umożliwia kandydatom zapoznanie się z programem nauczania oraz wymaganiami przy rozmowie kwalifikacyjnej. W dniu tym Wydział jest masowo odwiedzany przez przyszłych maturzystów.

Do egzaminu wstępnego lub później rozmowy kwalifikacyjnej przystępowało zazwyczaj 2–3 kandydatów na jedno miejsce, w kilku ostatnich latach liczba ta zwiększyła się do 4–6 na jedno miejsce. Prawie wszyscy kandydaci posiadają ponadto lepszą niż jeszcze przed kilkoma laty znajomość języków obcych i umiejętność obsługi komputera, wyniesione ze szkoły średniej.

Bibliotekoznawstwo i informacja naukowa wybierane jest również jako drugi kierunek, zazwyczaj po drugim roku studiów podstawowych, m.in. przez studentów literatury polskiej, teatrologii, indianistyki, ukrainistyki, historii; *vice versa* – studenci bibliotekoznawstwa i informacji naukowej studiują równolegle polonistykę, romanistykę, prawo, zarządzanie, filozofię w UJ, a nawet muzykę kościelną (organy).

W 1974 r. limit miejsc na I rok studiów dziennych wynosił 60 osób, od 1976 r. został zmniejszony do 30 osób, od 1996 r. wynosi 70 osób, z czego kończy studia w terminie ok. 80%.

W 1974 r. rekrutacja na studia zaoczne bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, podobnie jak na studia stacjonarne, odbywała się na podstawie pozytywnie zdanego egzaminu wstępnego, a ponadto limit został dopełniony osobami skierowanymi przez urzędy wojewódzkie. Od kilku lat jako kryterium przyjęcia obowiązuje kolejność zgłoszeń.

W pierwszych latach istnienia studiów zaocznych w Uniwersytecie Jagiellońskim podejmowali je bibliotekarze z wieloletnim stażem zawodowym, znający

doskonale procesy biblioteczne od strony praktycznej. Z roku na rok wiek kandydatów obniżał się. Obecnie są to prawie rówieśnicy studentów stacjonarnych, niedawni maturzyści, wdrożeni do uczenia się, jednakże słabo zorientowani w praktyce bibliotekarskiej lub w ogóle nie pracujący w bibliotece.

W 1974 r. limit miejsc na I rok studiów zaocznych wynosił 60 osób (przyjęto 69), od 1978 r. – 30 osób, od 1996 r. 70 osób, analogicznie do liczby studentów stacjonarnych. Studia zaoczne są płatne. Stawka ustalana jest corocznie. Zajęcia odbywają się jeden raz w miesiącu w soboty, niedziele i poniedziałki. Instytut nie zapewnia ani nie rezerwuje miejsc noclegowych. Jest duża selekcja zwłaszcza na I roku studiów. Studia kończy w terminie ok. 50%.

Wzruszającym zjawiskiem jest pokoleniowa obecność na studiach w Instytucie BIN UJ rodziców i dzieci. Zdarza się, że najpierw mama kończy bibliotekoznawstwo i informację naukową zaocznie, po czym za kilka lat przysyła na studia stacjonarne swoją córkę, rzadziej syna. Obecnie, po dwudziestu pięciu latach istnienia Instytutu, zaczyna się też pojawiać na studiach dziennych nowe pokolenie dzieci byłych absolwentów studiów stacjonarnych.

PROGRAMY

Bibl. Jag.

W 1974 r. kształcenie studentów stacjonarnych i zaocznych opierało się na programie opracowanym przez Jana Baumgarta, dyrektora Biblioteki Jagiellońskiej, który był *spiritus movens* powołania tego kierunku na UJ, oraz przez Stanisława Grzeszczuka, wicedyrektora Biblioteki Jagiellońskiej, kierownika wówczas powołanego Zakładu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej potem Katedry BIN. Program ten został zatwierdzony przez rektora UJ. W 1975 r. na mocy decyzji MNSzWiT placówki kształcenia bibliotekarzy na poziomie wyższym otrzymały dwa programy nauczania do wyboru: tzw. humanistyczny i tzw. matematyczny. Po dwuletnim okresie obserwacji i przystosowywania zdecydowano się realizować program matematyczny na studiach stacjonarnych i humanistyczny na zaocznych. Zmodyfikowany program zajęć w profilu matematycznym realizowany w Uniwersytecie Jagiellońskim od r. 1976/1977 został przedrukowany w artykule podsumowującym pierwsze czterolecie istnienia Zakładu [Kocójowa, Stolzman 1980, s. 145–148]. Od 1980 r. stało się możliwe modyfikowanie przez poszczególne uczelnie programów, a od lat dziewięćdziesiątych ich tworzenie, co sprzyja stałej modernizacji kształcenia odpowiadającej zmieniającej się sylwetce zawodowej bibliotekarza z uwzględnieniem standardów światowych. W nowych programach przygotowanych w Instytucie BIN UJ uwzględnione są: 1) przedmioty kierunkowe, 2) ogólne niekierunkowe, 3) dodatkowe (opcje) według indywidualnych zainteresowań studenta, które może zaliczyć w innym instytucie, na innym wydziale lub na innej uczelni, 4) specjalizacja, 5) laboratorium komputerowe, 6) praktyka zawodowa. Przedmiotami obligatoryjnymi do lat dziewięćdziesiątych był język angielski, łaciński i rosyjski na studiach dziennych i tylko język angielski na studiach zaocznych [Kocójowa 1992, s. 265–276]. Od 1998 r. po wprowadzeniu studiów licencjackich j. łaciński został przesunięty do specjalizacji, a na studiach zaocznych obowiązuje egzamin z wybranego języka kongresowego.

Od 1999/2000 r. jest realizowane kształcenie dwustopniowe złożone z trzy-letniego licencjatu i dwuletnich studiów magisterskich policencjackich (program próbny na studiach dziennych od 1998/1999). Przygotowywany jest także program 2 i 1/2 letnich studiów magisterskich policencjackich dla licencjatów nie bibliotekoznawczych [Kosińska, Janik 1999, s. 107–109, 120–122, 130–134, 144–146, 157–158]. Wprowadzono dla studiów dziennych kredyty ECTS [<http://www.miks.uj.edu.pl>]

Obecnie realizowany program kształcenia nastawiony jest na jak najpełniejsze przekazanie studentom wiedzy i umiejętności w zakresie informacji naukowej i bibliotekoznawstwa w perspektywie XXI w., w którym ukończą oni studia i podejmą pracę zawodową. Służą temu m.in. takie przedmioty, jak: Nowe kierunki w bibliotekoznawstwie i informacji naukowej (wykłady gości zagranicznych), Dydaktyka informacji naukowej, Informacja biznesowa, Czasopisma elektroniczne, zajęcia z projektowania stron www i kurs internetowy dotyczący sieci typu Freenet. Do dyspozycji studentów są trzy, dobrze wyposażone pracownie komputerowe, w tym jedna do pracy własnej studentów. Dzięki Civic Education Project, USA Fundacji Sorosa przez trzy kolejne lata prowadziły w Krakowie zajęcia z nowoczesnego bibliotekarstwa trzy specjalistki ze Stanów Zjednoczonych. Dwie spośród nich posługiwały się wyłącznie językiem angielskim, co stanowiło utrudnienie, ale też uświadamiało studentom konieczność uczenia się tego języka.

Eksperymentalnie studenci BIN UJ brali udział w kursach *distance education* w Buffalo, USA. Nowe możliwości otwierają też międzynarodowe programy jak TEMPUS, SOKRATES, np. w r. akad. 1999/2000 dwie studentki podjęły naukę w Niemczech oraz jedna we Francji. Jako stypendyści MEN kształciła się natomiast w IBIN UJ młodzież z Czech, Kazachstanu i Ukrainy. Zaproszenie na wykłady nauczycieli akademickich z innych uczelni, głównie z Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Wrocławskiego, Uniwersytetu Śląskiego i bibliotek polskich też pozwala interesująco uzupełnić program dydaktyczny BIN UJ.

Humanizacji wszystkich studentów służy – przed laty bardzo rozbudowany, obecnie niewielki – blok przedmiotów związanych z książką i biblioteką w procesie komunikacji społecznej (od starożytności do XX w.) oraz z kulturą, literaturą polską i powszechną [Stolzman 1988]. Blok ten jest niezbędny dla rozwijania ogólnej wiedzy profesjonalnej kandydatów oraz umożliwia podjęcie pracy w działach książki dawnej rękopiśmiennej i drukowanej bibliotek narodowych i dużych bibliotek naukowych o zbiorach historycznych oraz przygotowuje do pracy z czytelnikiem w bibliotekach szkolnych i publicznych. Ostatnio zajęcia te kurczą się wypierane przez przedmioty związane z wykorzystaniem najnowszych technologii, preferowane przez studentów na specjalizacjach.

PRAKTYKI

Wiedza zdobyta przez studentów w trakcie zajęć dydaktycznych jest uzupełniona praktykami zawodowymi [Stolzman 1978, 1979; E. Jóźwiak, M. Kocójowa 1993, s. 197–219].

Wymiar praktyk aż do 1997 r. wynosił 120 godzin, praktyki odbywali studenci II, III i IV roku. Na II roku obowiązywała praktyka z zakresu katalogowania alfabetycznego i rzeczowego. Studenci roku III odbywali praktykę z zakresu informacji naukowej. Na roku IV była prowadzona tzw. praktyka magisterska, która wiązała się z obroną przez studentów specjalizacją. Ponieważ ta ostatnia często ograniczała się do zbierania przez studentów materiałów do pracy magisterskiej, zrezygnowano z niej.

W r. akad. 1997/98 zmniejszono wymiar praktyk dla studiów dziennych do sześćdziesięciu godzin, zarówno na roku drugim, jak i na trzecim, a w r. akad. 1999/2000 studentów obu lat licencjatu obowiązuje trzydziestogodzinna praktyka. Zmiany te nastąpiły głównie z przyczyn finansowych: od pewnego czasu instytucje, w których odbywają się praktyki, żądają wynagrodzenia dla pracowników, zajmujących się praktykantami. Zmniejszenie wymiaru praktyk nie pociągnęło za sobą zmiany ich programu.

Praktyki, odbywane w trakcie roku akademickiego lub w czasie wakacji, realizowane są głównie w bibliotekach krakowskich lub w miejscach zamieszkania studentów, choć w początkowych latach istnienia Instytutu wszystkie praktyki odbywały się w większych bibliotekach poza Krakowem, aby studenci mogli się zapoznać z pracą różnych bibliotek. Z czasem musiano zrezygnować jednak z takiego trybu odbywania praktyk, ponieważ brakowało funduszy na pokrycie kosztów pobytu studentów w innych miastach.

Od kilku lat, odkąd przyjmuje się na studia zaoczne także osoby nie pracujące w bibliotekach, problem praktyk dotyczy także studentów zaocznych. Odbywają oni jedną praktykę na trzecim roku studiów, a jej program obejmuje zarówno katalogowanie, jak i informacje naukową. Początkowo wymiar praktyki dla studentów zaocznych wynosił 60 godzin, a od r. akad. 1999/2000 – 45 godzin. Z praktyk są zwalniane osoby pracujące odpowiednio długo w bibliotekach.

Tematyka prac magisterskich wskazuje, że w początkowych latach istnienia Instytutu przeważało zainteresowanie studentów historią książki, co wiązało się z tak ukierunkowanym programem studiów, w ostatnich latach zauważyć można zdecydowane preferencje dla bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. Najwięcej magistrów wypromowały: Wanda Pindlowa (190) i Maria Kocójowa (156), które prowadziły seminaria od pierwszych lat istnienia Instytutu.

KOŁO NAUKOWE BIBLIOTEKOZNAWCÓW

Koło Naukowe Bibliotekoznawców UJ powstało w 1977 r. z trzema sekcjami historii książki (przewodnicząca Barbara Szornel, opiekun naukowy M. Stolzman); informacji naukowej (przewodnicząca M. Kowalec, opiekun naukowy W. Pindlowa); bibliotekoznawstwa na studiach zaocznych (przewodnicząca Alicja Słomczyńska, opiekun naukowy M. Kocójowa). W 1978 r. w zimie sekcja bibliotekoznawcza zorganizowała sesję naukową nt. „Z problemu obiegu książki w Krakowie po drugiej wojnie światowej” (Polańczyk, opiekun naukowy M. Kocójowa) oraz w czerwcu „Książka i biblioteka. Przeszłość i teraźniejszość” (Tomaszów Mazowiecki, opiekun M. Stolzman). Statut Koła został ponownie

zatwierdzony przez władze UJ w 1987 r. i jest zarejestrowane pod nr 39 w UJ. Kolejno Kołem Naukowym Bibliotekoznawców na studiach dziennych opiekowali się Z. Siatkowski, M. Rząsa, W. Gawarecki i W. Szczęch. Do Koła na studiach dziennych należało średnio kilkanaście osób rocznie. Koło pracowało do 1984 w dwóch sekcjach: sekcji informacji naukowej i sekcji kulturoznawczej, później bez podziału na sekcje. Spotkania członków Koła odbywały się średnio co dwa tygodnie lub co miesiąc. Działalność członków KNB UJ obejmowała:

- uczestnictwo w konferencjach naukowych i pomoc w przygotowaniu konferencji organizowanych przez IBiN UJ w latach 1995–1999 lub innych, np. w III Infofestiwalu w Krakowie w 1995 r.;
- uczestnictwo w ogólnopolskich konferencjach kół naukowych bibliotekoznawców, przygotowywanie i wygłaszanie na nich referatów (nagrody otrzymały w 1978 r. studentki: Maria Kowalec, Maria Lebica);
- organizowanie wycieczek i zwiedzania bibliotek, ośrodków informacji, muzeów i targów książki, m.in. targi książki w Warszawie, biblioteki we Wrocławiu, Łańcucie;
- współorganizowanie sympozjów zagranicznych, np. „Dokumentacja europejskiego znaczenia Świętej Jadwigi Królowej” (Rzym–Kraków 1999, opiekun M. Kocójowa i wiceprzewodnicząca KNB Renata Szczepaniak);
- przygotowywanie i wygłaszanie referatów na spotkaniach Koła, a także organizowanie spotkań z interesującymi osobistościami;
- prowadzenie kursów samokształceniowych, m.in. z zakresu komputeryzacji bibliotek;
- uczestnictwo w dyskusjach nad programem studiów bibliotekoznawczych;
- tworzenie baz danych i pomoc w prowadzeniu biblioteki, m.in. w opracowaniu spisu prac magisterskich, literatury drugiego obiegu, bibliografii pracowników;
- udział w przygotowaniu strony WWW IBiN UJ;
- współpracę z innymi kołami naukowymi.

STUDIUM PODYPLOMOWE BIBLIOTEKOZNAWSTWA

W 1981 r. zostało uruchomione roczne Studium Podyplomowe Bibliotekoznawstwa oraz w 1984 r. Studium Podyplomowe Informacji Naukowej [Kocójowa 1992, s. 277–280]. Ich zadaniem było i jest nadal przygotowanie bibliotekarzy do pracy w nowoczesnej bibliotece: zautomatyzowanej, nastawionej na zaspokojenie różnych potrzeb informacyjnych jej użytkowników, będącej – w przypadku biblioteki szkolnej – centrum multimedialnym szkoły. W pierwszych latach istnienia studiów obowiązywały skierowania z zakładów pracy, a liczba słuchaczy wahała się od czterdziestu do sześćdziesięciu. W następnych latach przy rekrutacji była brana pod uwagę jedynie kolejność zgłoszeń, a liczba chętnych spadła do trzydziestu, a nawet dwudziestu osób. Główną przyczyną było wprowadzenie odpłatności za studia. Studium Podyplomowe Bibliotekoznawstwa przyciąga także osoby pracujące poza bibliotekami pragnące zmienić kwalifikacje, np. byłych nauczycieli języka rosyjskiego, a nawet nigdzie nie zatrudnione. Wymaga to od nauczycieli akademickich wypracowania takich form i metod przekazu treści, aby były zro-

zumiały dla osób nie zorientowanych w problematyce, a nie nudziły fachowców. Zazwyczaj różnice poziomów wiedzy poszczególnych słuchaczy wyrównywane są w drodze indywidualnych konsultacji w czasie dyżurów dydaktycznych oraz przez podział na grupy według stopnia przygotowania uczestników.

Obecnie program Studium Podyplomowego Bibliotekoznawstwa jest na-stawiony przede wszystkim na biblioteki szkolne, które w niedługim czasie winny stać się centrami multimedialnymi szkoły [Bednarska-Ruszejowa 1999, s. 124–126]. Został on opracowany we współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Metodycznym w Krakowie. Uniwersalizm ujęć przedmiotów bibliotekarskich realizowanych w ramach Studium pozwala na przygotowanie lub doskonalenie zawodowe słuchaczy zatrudnionych nie tylko w bibliotekach szkolnych, lecz także w placówkach bibliotecznych innych typów: pedagogicznych, publicznych, naukowych i fachowych [Bednarska-Ruszejowa 1999].

STUDIUM PODYPLOMOWE INFORMACJI NAUKOWEJ

Studium Podyplomowe Informacji Naukowej (dalej SPIN) rozpoczęło swoją działalność od 1984 r. Od tej pory Studium przechodziło różne zmiany programowe. Przyjmowano na nie kandydatów zarówno z bibliotek naukowych, publicznych, jak i ośrodków informacji naukowej. W zasadzie było ono przeznaczone dla Polski południowo-wschodniej ale zdarzali się również uczestnicy z innych stron, nawet ze Szczecina czy też Warszawy. Przeważają na nim pracownicy bibliotek i ośrodków informacji naukowej [Pindłowa 1999, s. 120–123].

Pierwszy program SPIN obejmował przedmioty związane ogólnie z informacją naukową, a więc: Podstawy teorii informacji naukowej, Źródła informacji naukowej, Technologia informacji, Systemy informacyjne i Języki informacyjne. Przyjmowano zwykle od 20–30 osób, kończyło SPIN zwykle 85–90% słuchaczy. Często były to osoby nie pracujące nigdy wcześniej w informacji naukowej, czasami osoby zmieniające pracę np. z dydaktycznej na biblioteczną lub w ośrodku informacyjnym. Studium kończyło się zdaniem egzaminów zwykle z trzech przedmiotów oraz napisaniem pracy dyplomowej o charakterze naukowego artykułu (zwykle 15–29 stron).

Studium przerwało swoją działalność w momencie, gdy wprowadzono zasadę odpłatności. Po jednorocznej przerwie ruszyło ponownie jako forma doszkalania głównie bibliotekarzy z Biblioteki Jagiellońskiej, rozpoczynającej komputeryzację. W porozumieniu z rektorem UJ i dyrektorem BJ Studium zmieniło swój program umieszczając w nim więcej przedmiotów dotyczących stosowania informatyki w pracy informacyjnej. Przyjęto zasadę bezpłatnego uczestniczenia dla pracowników Biblioteki Jagiellońskiej. Słuchaczami byli też pracownicy innych bibliotek naukowych oraz ośrodków informacji naukowej z Krakowa, Tarnowa, Śląska (sporadycznie z innych miejscowości) i dla nich uczestnictwo w SPIN było prowadzone odpłatnie. Po długich staraniach w 1994 r. MEN przyznało środki na zakup 10 komputerów i urządzenie Pracowni – laboratorium komputerowego z przeznaczeniem na edukację dla bibliotekarzy Polski południowo-wschodniej.

W 1993 r. wystąpiono o grant dydaktyczny do Fundacji Sorosa na prowadzenie SPIN ze zwiększonym programem dotyczącym automatyzacji bibliotek ze specjalnym uwzględnieniem programu VTLS zakupionego właśnie do realizacji w wielu bibliotekach krakowskich.

Otrzymany na lata 1994–1998 grant HESP (unikatowy w skali kraju) pozwolił na zakup niezbędnego wyposażenia uzupełniającego laboratorium oraz na przeszkolenie w ciągu tych pięciu lat ok. 150 bibliotekarzy, głównie z bibliotek naukowych. Studium cieszyło się wielkim powodzeniem, więc trzeba było ograniczać liczbę chętnych ze względu na ilość miejsc przy komputerach.

Studium było wprowadzie odpłatne, ale prowadzone było po obniżonych kosztach dla słuchaczy ze względu na to, że część kosztów mogła być pokryta z funduszu pochodzącego z grantu.

Dla środowiska krakowskiego przede wszystkim, ale także i dla bibliotek spoza Krakowa korzystających ze SPIN UJ możliwość poznania nowej technologii pracy była niezwykle ważna. IBIN UJ włączył się więc czynnie w proces unowocześnienia bibliotek.

Zajęcia Studium Podyplomowego każdego typu odbywają się jeden raz w miesiącu przez 3 dni: w soboty, niedziele i poniedziałki. Studium kończy w terminie ok. 95% słuchaczy.

PERSPEKTYWY

W zakresie wszystkich typów studiów: stacjonarnych, zaocznych i podyplomowych, najbliższe lata będą wymagały od kadry dydaktycznej dużej aktywności, pomysłowości i odpowiedzialności w kształceniu studentów. Wymuszają to zarówno przyczyny proste, jak i złożone. Najprostszą jest wstępujący właśnie na uczelnie wyż demograficzny, z czym wiąże się zabezpieczenie odpowiedniej ilości miejsc w salach wykładowych i pracowniach komputerowych, zapewnienie podręczników i innych materiałów dydaktycznych oraz przewidywanie o zmniejszeniu liczby studentów po 2005 r. ze względu na prognozy niżu demograficznego. Do istotniejszych przyczyn należy gwałtowny rozwój technik informatycznych i informacyjnych oraz konieczność dostosowania usług bibliotecznych i informacyjnych do standardów europejskich. Rozpoczęte w Polsce wielkie reformy: administracji, służby zdrowia i oświaty, niezbędność edukacji permanentnej – na wszystkich stanowiskach wymagają mądrych, przyszłościowych programów nauczania oraz zespołów dydaktycznych umiejących sprostać (intelektualnie i metodycznie) powierzonym zadaniom. Absolwent bibliotekoznawstwa i informacji naukowej musi być nie tylko dobrym fachowcem w określonej specjalności, lecz także, a może nawet przede wszystkim, winien być jednostką twórczą, nieprzerwanie pogłębiającą swoje przygotowanie do zawodu. Będąc nie tylko z urodzenia, ale i z świadomego wyboru Polakiem, musi poczuć się rzeczywiście Europejczykiem, przełamując nie tylko bariery intelektualne – bo to można stosunkowo łatwo osiągnąć – ile bariery psychologiczne i niestety cywilizacyjne, wynikające z „żelaznej kurtyny”, które cechowały pokolenie rodziców. Trzeba z dumą stwierdzić, że zarówno programy kształcenia, jak i nauczyciele akademicy są przygotowani do realizacji tych za-

dań, można więc sądzić, że kolejni absolwenci będą dobrą wizytówką Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Jagiellońskiego.

WYKORZYSTANE ŹRÓDŁA I OPRACOWANIA

- Bednarska-Ruszejowa, K. (1999). Podyplomowe Studium Bibliotekoznawstwa UJ w świetle standardów wykształcenia zawodowego nauczycieli-bibliotekarzy. W: Kocójowa M. (red.). Edukacja permanentna bibliotekarzy i pracowników informacji naukowej w międzynarodowej perspektywie. Kraków: Wydaw. UJ, s. 124–126. Materiały Edukacyjne Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Jagiellońskiego 9.
- Jóźwiak, E.; M. Kocójowa (red.) (1993). Kronika praktyki w Wilnie studentów bibliotekoznawstwa i informacji naukowej Uniwersytetu Jagiellońskiego we wrześniu 1989 r. Przyczynek do programu studiów. W: Kocójowa M. (red.). Nowe kierunki w dydaktyce i metodologii bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. Kraków: Wydaw. UJ, s. 197–219. Prace z Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej 1 [3].
- Kocójowa, M. (1998). Perspektywa Uniwersytetu Jagiellońskiego: Rdzeń (core) studiów bibliotekoznawstwa i informacji naukowej w kontekście międzynarodowym. W: Kocójowa M. (red.). Światowa strategia edukacji bibliotekarzy i specjalistów informacji naukowej. Kraków: Wydaw. UJ, s. 165–176. Materiały Edukacyjne Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Jagiellońskiego 7.
- . (1993). Nowy model studiów kierunku bibliotekoznawstwa i informacji naukowej w Polsce. W: Kocójowa, M. (red.). Nowe kierunki w dydaktyce i metodologii bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. Kraków: Universitas, s. 87–94. Prace z Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej 1 [3].
- . (1989). Propozycje dla dydaktyki kierunku bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. W: Kocójowa M. (red.). Z problemów metodologii i dydaktyki bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. Kraków: Wydaw. UJ, s. 165–175. Prace Historycznoliterackie 74.
- . (red.) (2000). Europejskie znaczenie Św. Jadwigi Królowej: Dokumentacja w zbiorach polskich i włoskich. Kraków: Wydaw. UJ. Materiały Edukacyjne Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Jagiellońskiego 10.
- . (red.) (1992). Wydział Filologiczny. Uniwersytet Jagielloński. Informator. Kraków: „Universitas”, s. 263–276.
- .; W. Pindlowa (1992). Katedra Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej. Działalność naukowa i dydaktyczna. Kraków: „Universitas”.
- .; W. Pindlowa (1992 i 1994). Department of Librarianship and Information Science. Guide. Cracow: „Universitas”.
- .; M. Stolzman (1980). Studia bibliotekoznawcze w Uniwersytecie Jagiellońskim w latach 1974/75–1977/78. *Biul. BJ* 30, 1/2, s. 137–177.
- Kosińska, M.; J. Janik (1999). Informator Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kraków: Wydaw. UJ, s. 107, 120, 130, 132, 144, 157.
- Pindlowa, W. (1999). Studium Podyplomowe Informacji Naukowej. W: Kocójowa M. (red.). Edukacja permanentna bibliotekarzy i pracowników informacji naukowej w międzynarodowej perspektywie. Kraków: Wydaw. UJ, s. 120–123. Materiały Edukacyjne Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Jagiellońskiego 9.

- Stolzman, M. (1988). Historia i teoria kultury i literatury w programie studiów bibliotekoznawstwa. Do druku przygotował i posłowiem opatrzył Zbigniew Siatkowski. *Biul. BJ* 38, 1/2, s. 15–22.
- . (1979). Rola biblioteki głównej w procesie kształcenia studentów bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. W: Jarosz A.; Z. Żmigrodzki (red.). *Z problemów organizacji pracy bibliotecznej*. Katowice: UŚ, s. 118–132. *Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego* 293.
- . (1978). Udział biblioteki głównej w przygotowaniu zawodowym studentów bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. *Biul. BJ* 28, 1/2, s. 141–149.